



## aportacions del projecte Espiral



Amb la intenció de recollir bones pràctiques en relació a l'educació intercultural, una de les novetats que presentem són les orientacions per enfocar les activitats diàries i projectes de l'esplai a partir de la perspectiva intercultural.

Aquesta és la base de la qual parteix el projecte Espiral, un projecte de lleure, interculturalitat i cohesió social que té l'objectiu d'afavorir la inclusió d'infants i joves d'origen immigrant al seu context social d'acollida des d'una perspectiva intercultural, i que s'està duent a terme en 8 esplais de la Federació des del curs 2008-2009.

Els tallers que s'estan desenvolupant en el marc d'aquest projecte són els de:

- **Cercavila:** conèixer les festes populars i tradicionals de diferents cultures.
- **Percussió:** conèixer elements sonors i diferents instruments del món.
- **Teatre:** fer dinàmiques per treballar en grup i fomentar relacions positives.
- **Dansa:** experimentar sentiments i conèixer trets culturals diversos a través del moviment del cos.
- **Cuina:** conèixer la cultura gastronòmica de diferents pobles i els nexos comuns que compartim.

Algunes aportacions del Projecte Espiral són:

- Reconèixer i aprofitar la pluralitat cultural per enriquir-nos mútuament i fer activitats que ens permetin adonar-nos que dintre de la diferència hi ha moltes semblances.
- Treballar a partir de projectes, perquè de manera natural ens porta a fer coses junts, relacionar-nos, intercanviar experiències i aprendre dels altres.
- Treballar aspectes de la cultura popular pròpia i incorporar aspectes d'altres cultures diferents a la del lloc on estem intervenint.
- Fer activitats que es basin en l'intercanvi entre diferents grups d'infants i joves i que promoguin relacions de fraternitat.
- Incloure un mapa mundi a cada taller que ens ajudi a situar diferents llocs, orígens i fets històrics, així com treballar aspectes d'identitat.
- Fer ús de les TIC per il·lustrar el que estem treballant i fer nous aprenentatges més enllà de l'entorn proper.

# cercavila

## Presentació

Es tracta d'un programa on s'han donat a conèixer tots els trets més característics d'una Cercavila. S'ha treballat el caràcter festiu d'aquest acte i els elements diversos que intervenen com els gegants, la gent disfressada, els xanquer, malabars, etc.

Aquest taller representa una introducció a les tradicions catalanes i ofereix l'oportunitat de conèixer altres cultures.

## Objectius educatius

- Conèixer els elements característics de les festes tradicionals catalanes i d'altres cultures, potenciant la seva participació.
- Conèixer les festes majors dels pobles catalans i com hi participen els capgrossos, els xanquers, malabars, etc.
- Aprendre el procés d'elaboració de capgrossos i malabars.

## Dinàmica de l'activitat

En aquesta activitat hi ha moltes coses per confeccionar, aprendre i gaudir. En primer lloc, cal destacar la importància d'incentivar i introduir durant tot el programa el coneixement de les festes populars i tradicionals de la nostra cultura o d'altres indrets per tal de que els nens i les nenes estiguin animats alhora de participar-hi.

Per una banda, els malabars es poden treballar a través del joc. És necessari treballar l'habilitat psicomotriu del joves ja que implica algunes dificultats. S'ha de tenir present que no es tracta exclusivament d'utilitzar les mans, sinó també diverses parts del cos, com els peus, els braços o el cap. Els malabars són molt vistosos, amb pràctica i dedicació tot és possible.

Pel que fa a la seva confecció, es pot fer malabars amb qualsevol mena d'objectes (pilotes, mocadors, anelles, diàbolos, etc.). Una opció seria farcir un globus amb pinso.





Per a la confecció dels capgrossos, quatre pinzellades:

Si es vol fer de *pasta de paper* s'agafarà un globus gran i resistent col·locat sobre un suport, per tal de facilitar i estabilitzar el procés de construcció, durant els dies s'anirà donant forma al capgròs.

Una altra tasca a fer és agafar paper de diari i fer trossos (estripant, no pas retallant). Amb cola sense grumolls s'ha d'impregnar el paper de diari i cobrir tot el globus pensant sempre que el capgròs ha d'anar recolzat sobre les espatlles, per tant, s'ha de deixar un tros de la part inferior del globus per cobrir.

El nas, les orelles, les galtes, les celles... es poden fer amb manyocs de paper de diari, encolats i ben escorreguts, que després es cobriran amb un altre tros de paper per subjectar-los.

El capgròs s'ha d'eixugar al sol o en un lloc on li toqui l'aire, durant 5 o 6 dies, bàsicament fins que quedi dur. Després, es pot treure el globus que ha servit de base. Quan és ben eixut ja es pot pintar.

S'ha de tenir present en el procés d'elaboració el forat per on mirarà el que porti el capgròs.

Si es vol fer amb *capses*, per transformar-la en un capgròs s'ha de folrar tota del color del personatge que es vol representar. Cal tenir present fer servir papers de colors no massa prims. El següent pas seria dibuixar sobre els papers de colors els ulls, les celles, les pestanyes.... Amb paper cargolat es pot donar una mica de volum i amb llana es pot fer la cabellera.

# percussió

## Presentació

Es tracta d'un programa on es donarà a conèixer els elements sonors més característics d'una Cerca-vila. Es treballarà el caràcter festiu d'aquest acte i els instruments de percussió que intervenen (timbals, tambors, etc.).

Aquest taller, com el de la Cerca-vila, també representa una introducció a les tradicions catalanes i d'altres cultures, ja que es poden anar comparant els trets més característics i cercar els orígens dels elements sonors, els quals formen part de diverses cultures.

## Objectius educatius

- Acostar els infants al món de la percussió i conèixer els instruments més característics de les festes tradicionals catalanes i d'altres cultures i potenciar la seva participació en les mateixes.
- Aprendre el procés d'elaboració d'instruments de percussió desenvolupant la creativitat i la imaginació.
- Reforçar l'estimulació sensorial i rítmica a través de la vivència de la música.

- Estimular la iniciativa dels infants dins el grup esplai.
- Fomentar la coordinació i adquirir un cert coneixement de les diverses parts del seu cos.

## Dinàmica de les l'activitat

En aquesta activitat es treballaran diferents instruments, sonoritats, ritmes i tradicions. És per tant l'oportunitat d'acostar els infants les diferents formes expressives de la música dins el món de la percussió des d'una òptica de respecte i proximitat, tot oferint-los l'oportunitat de desenvolupar la capacitat d'escoltar i parar atenció.

Durant el programa es poden presentar diversos instruments de percussió de diferents països i parlar del seu origen, dels materials amb que són construïts, etc. Aquesta part es pot reforçar amb un mapa per tal de fer l'activitat molt més visual.

El programa proposat s'emmarca dins un entorn bàsicament musical molt enriquidor per els infants.

Aquesta proposta ofereix la possibilitat de conèixer el món de la percussió ètnica, d'acostar una mica els infants al coneixement de diversos instruments, sonoritats, tradicions, els entorns on són emprats, les seves formes i materials.

Paral·lelament, s'ha de fomentar la importància de ser un grup, ser un tot. Cadascú amb el seu instrument però igual d'important i necessari dintre del grup.

Un altre part del programa consistirà en la construcció del seu propi instrument. Aquest es pot realitzar a través de materials com tacs de fusta, claus, xapes, llaunes de refresc, arròs, cordes, etc.



# teatre

## Presentació

Es tracta d'un taller on es treballarà l'àrea d'expressió dramàtica per tal de fomentar, i educar diferents aspectes del desenvolupament del nen i la nena.

El teatre té una sèrie de característiques pedagògiques molt interessants que ofereixen una eina de treball eficaç per la formació integral de la persona.

A partir del joc dramàtic es pot conduir els nens i les nenes cap a la recerca de recursos expressius amb els quals exterioritzar (comunicar/expressar) el seu món interior.

Paral·lelament, aquesta recerca ajuda a posar de manifest totes les possibilitats expressives verbals i no verbals del cos humà. Serveix per desenvolupar la sensoriomotricitat i el sentit del ritme, a través de l'expressió corporal, ja que la utilització de la mímica gestual i corporal els serveix d'ajut per millorar la coordinació del moviment.

## Objectius educatius

- Aprendre el llenguatge i les tècniques teatrals, estimulant el desenvolupament de la creativitat.
- Enriquir el vocabulari personal i aconseguir una major fluïdesa oral i escrita.
- Desenvolupar la capacitat de sensibilització davant totes les cultures.
- Afavorir l'expressió i formulació d'idees.
- Desenvolupar la capacitat d'anàlisi, judici crític i autocrític.
- Fomentar la participació i el repartiment responsable de funcions.

## Dinàmica de les l'activitat

En les sessions dels tallers els nois i noies descobriran com expressar-se amb el cos i en les relacions interpersonals; descobrint la capacitat d'improvisació, potenciant la creativitat, que perdin la vergonya a representar qualsevol situació, etc.

A través del teatre es pot portar a terme moltes dinàmiques que fomentin el treball en grup per tal de potenciar la relació entre els nois i noies.

També ha de ser un espai on s'estimuli el gust per la lectura (contes dramatitzats que representin el dia a dia de diverses cultures del món), que aprenguin a compartir, ajudar-se i organitzar-se com a grup. Un recurs podria ser fer una recerca de contes (preguntar als pares, als avis, etc.), cadascú del seu indret i després compartir-ho amb els companys.

El respecte és un dels valors que es pot treballar durant les sessions.

El joc constructiu és el pilar fonamental del programa, és per això que les activitats a realitzar es centraran en el desenvolupament del sistema psicomotriu i exercicis d'expressió corporal.

Es poden fer activitats lúdiques i senzilles com imitar sons d'animals, moviments, cançons i balls propis de diferents cultures. També es pot treballar l'expressió plàstica a través de materials senzills que ajudin al desenvolupament de les habilitats manuals.

Les titelles són un altre mitjà de comunicació i expressió. Els nenes i les nenes podrien construir la seva pròpia titella.

# dansa

## Presentació

És un programa on es pretén crear un espai d'aprenentatge i joc acompanyat d'un mètode pedagògic basat en la motivació lúdica per aconseguir un desenvolupament integral i global dels nens i les nenes.

## Objectius educatius

- Treballar les habilitats motrius i la conscienciació corporal.
- Aprendre el llenguatge dels elements de la dansa.
- Crear un equilibri entre el cos i la ment a través de moviments creatius, la dansa creativa, la música, l'expressió plàstica.
- Reconèixer, entendre i explorar els seus propis sentiments i els dels demés, desenvolupar l'empatia i el respecte per sí mateixos i els demés companys.

## Dinàmica de les l'activitat

A través de les danses, improvisades o pautades pel guia, els nois i les noies han de viure un ambient de cooperació, reflexió, creació i sense competitivitat.

En aquest programa es treballaran diferents pràctiques corporals; és a dir, construir postures i figures amb el cos, treballar les formes corporals lentes, ràpides, sinuoses i d'altres de robòtiques, ballar estils i danses de diferents cultures, treballar individualment i en grup (fer intercanvi de parelles), jugant amb els sentiments més primaris (enveja, gelosia, por, alegria, tristesa...), etc. En definitiva, lligar l'expressió i els moviments amb la música i la dansa, potenciant la creativitat, la innovació, el control de les emocions, la capacitat per resoldre problemes, millorar les relacions interpersonals, la cooperació, el respecte, la tolerància, divertir-se amb llibertat, etc.

La dansa està extremadament fusionada amb el teatre. Les expressions dels balls i actuacions impliquen gairebé diàlegs, per això tenen importància les expressions facials i corporals, els sons i les onomatopeies.

La música i la dansa són plenes de sensacions i emocions.

Ballant els nens i les nenes s'ho poden passar d'allò més bé, mentre exploren els elements de la dansa i desenvolupen les seves habilitats motrius i expressives.

Durant les sessions es poden utilitzar instruments musicals per introduir alguns trets característics de les diferents cultures del món (l'aràbiga, l'africana, la llatinoamericana, la xinesa, etc.). Tot un periple didàctic.

Una altra part del curs es pot basar en donar l'oportunitat als nois i a les noies de coreografiar, practicar les seves pròpies creacions i representar-les a l'esplai, amb les famílies, al barri, etc. tot fent difusió de la interculturalitat que ens envolta.



# cuina

## Presentació

Es tracta d'un programa lúdic i engrescador amb el qual els infants, treballant la seva sensibilitat i mitjançant la curiositat, podran trobar el plaer per cuinar, educant el paladar per alimentar-se millor, conèixer la cultura gastronòmica de diferents pobles i els nexes comuns que compartim.

## Objectius educatius

- Despertar la curiositat dels infant envers els aliments i la cultura gastronòmica d'arreu del món.
- Descobrir, observar i experimentar amb més profunditat els aliments manipulant-los.

## Dinàmica de les l'activitat

El programa pretén treballar de forma senzilla els nous conceptes del món gastronòmic de diferents regions a través del joc, tastant i tocant els aliments, descobrint nous aliments, introduint petites històries del seu lloc d'origen, preparant algun del plats amb l'ajuda del guia, identificant els aliments sense l'ajut de la vista, etc.

Els nens i les nenes al llarg del curs podran tocar, esmicolar, mirar, olorar i tastar tot els aliments i plats que es presentin.

Un cop finalitzada la preparació ho podran degustar tots junts o bé cadascú es podrà emportar a casa el que ha realitzat.

Algun d'aquest plats que es podrien preparar són: La pastilla (pasta de full farcida de carn de pollastre o de marisc i peix), seffa (couscous amb mantega, sucre, canella, panses i ametlla), tajin (carn i verdures), la coca de llardons, les llengües de gat, etc.

En relació a les històries es podria presentar alguna de les diferents festes que es celebren (naixements, casaments, trobades, etc.) entorn al món de la cuina.

També es poden introduir conceptes com: Les espècies i l'Orient com el món de les olors i dels canvis en el gust, els vegetals que mengem (flors, arrels, tiges, fulles, fruits i llavors), el peix (observant la seva anatomia), la fruita (sabors, textura, olor, els diferents dolços naturals), els làctics, els cereals, etc.

En definitiva, podem dir que el fil conductor de relació en aquest curs per arribar a altres cultures serà el menjar.